UNIVERSITETET I BERGEN
Det juridiske fakultet

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 19/16
Møtedato: 15.03.2016
Journalnummer: 2016/1059

ÅRSRAPPORT FOR FORSKNING 2015 - ORIENTERINGSSAK

Forslag til Årsrapport for forskning 2015 ble behandlet i Forskningsutvalget 25. januar og Fakultetsstyret 2. februar 2016. Forskningsutvalget hadde ingen merknader til rapporten og fakultetsstyret godkjente Årsrapport for forskning 2015 i samsvar med det fremlagte utkastet og merknader som fremkom i styremøtet.

Årsrapport for forskning 2015 legges med dette frem for Fakultetsstyret til orientering med de merknader som fremkom i møtet 2. februar.

Asbjørn Strandbakken
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

Vedlegg:

Årsrapport for forskning 2015

07.03.2016

KRIMA

Vedlegg

ÅRSRAPPORT FOR FORSKNING 2015

1 Innledning

Det har vært et nytt år med stor aktivitet på forskningsfronten.

Det følgende er en redegjørelse for forskningen ved fakultetet i 2015, sammenholdt med årsplanen for dette året.

Forskningsutvalget har hatt 7 møter med 33 saker på sakskartet. Hovedsakene foruten orienteringssaker har vært fakultetets årsrapport og –plan for forskning, retningslinjer for annuum til ph.d.-stipendiater, årsplan for digitalisering, innstillinger vedrørende søknader om forskningstermin, innstillinger til stipendiat- og postdoktorstillinger, opptak på ph.d.-programmet, behandling av søknader om små driftsmidler, bevilgning av tilskuddsreiser og vit.ass.-bistand.

2 Organisatoriske utfordringer

2.1 Rekruttering

Fakultetet har hatt et stramt budsjett i 2015. Samtidig har det vært en bevisst politikk fra fakultetsledelsen å tilføre ny kompetanse på høyt faglig nivå. Ved en del spissede utlysninger av stipendiatstillinger har fakultetet sikret rekruttering til prioriterte fagområder i tråd med Strategiplanen for 2011-2015.

For å sikre nyrekruttering og opprettholde en kritisk masse på forskerutdanningen, er det behov for en tilførsel av 5-6 nye stipendiater ved oppstart hvert år. I 2015 begynte det fire nye stipendiater. I tillegg hadde fakultetet et etterslep på forsinket oppstart fra 2014. Med dette ble den kritiske massen på forskerutdanningen opprettholdt.

I juni 2015 ble det utlyst fire nye stipendiatstillinger med tiltredelse januar 2016. På bakgrunn av tilbakemeldinger fra fagmiljøene, manglende dekning av undervisningsbehov innenfor de obligatoriske fagene, prioriteringer i fakultetets strategiplan og føringer i utkast til nytt strategidokument for UiB, ble stipendiatstillingene øremerket følgende fagområder; formuerett/ privatrett (2 stillinger), havrett (1 stilling) og åpen utlysning (1 stilling). De fire stipendiatstillingene ble lyst ut i juni med søknadsfrist i september. For å sikre et godt rekrutteringsgrunnlag til de fire stillingene, og ikke miste aktuelle kandidater som var ferdig i vårsemesteret, besluttet fakultetet å tilsette kandidater i tre u-lektorstillinger / forskerstilling for tiltredelse august 2015. Kun én av disse søkte på de fire utlyste stipendiatstillingene. Totalt var det åtte søkere til de fire stillingene.

Fakultetsledelsen har oppsummert at fjorårets rekrutteringsgrunnlag ble for lite, og at det er behov for å gjøre en grundig evaluering av fjorårets prosess. I tillegg er det også behov for å vurdere hvordan man kan sikre seg kandidater som holder et høyt, faglig nivå. I samarbeid med faglig ledelse, vil Forsknings- og stabsseksjonen i løpet av våren 2016 evaluere hele rekrutteringsprosessen til stipendiatstilling ved Det juridiske fakultet. Det vil blant annet bli lagt frem forslag om å opprette et Innstillingsutvalg for stipendiatstillinger, og det vil bli laget forslag til nye veiledninger for søkere og bedømmelseskomité.

Fakultetets økonomiske situasjon tilsier at det ikke er handlingsrom til å kunne dekke alle rekrutteringsbehov over fakultetets grunnbudsjett. Fakultetet er derfor avhengig av å sikre nyrekruttering via eksterne finansieringskilder. I 2014 fikk fakultetet finansiering til en ph.d.-stilling fra Norges forskningsråd / Finansmarkedsfondet til følgende prosjekt: Jon Petter Rui, «Mellom rettssikkerhet og effektivitet. Nye rettslige strategier mot organisert økonomisk kriminalitet.» (oppstart mars 2016). Videre fikk fakultetet finansiering fra Norges forskningsråd til en ph.d.-stilling til følgende prosjekt: Ingunn Myklebust, "Legal governance in land use planning. Balance between national and municipal power and between private initiative and public control." (oppstart juni 2016).

Fakultetet vil fortsatt måtte jobbe målrettet for å få flere stipendiater finansiert av eksterne prosjektmidler.

Fakultetet er tildelt tre millioner per år over en treårsperiode fra UiB sentralt for å kunne rekruttere tre nye førsteamanuenser. I desember 2014 lyste fakultetet ut tre nye stillinger med følgende faglige innretning; strafferett / straffeprosess (1-2 stillinger) og formuerett (1-2 stillinger). I fakultetsstyremøte 27. oktober 2015 ble det fattet vedtak om å tilsette i én stilling i strafferett/straffeprosess og i to stillinger i formuerett. Disse stillingene var de første som ble behandlet i det nyoppnevnte innstillingsutvalget. Innstillingsutvalgets oppgave er å utforme en innstilling til fakultetsstyret på bakgrunn av sakkyndig bedømmelse, intervjuer, prøveforelesning og referanseintervjuer. Prosessen ble meget grundig og lærerik for fakultetet, og det er utformet et sett med nye rutiner som sikrer en grundigere kvalitetssikring i rekrutteringsprosesser til førstestillinger.

2.2 Forskergruppene

Mål 2015: Forskergruppene skal være en katalysator for faglig aktivitet.

Det er planlagt en evaluering av forskergruppene i løpet av 2017, men prodekan og seksjonssjef for Forsknings- og stabsseksjonen hadde i løpet av høsten 2015 individuelle samtaler med forskergruppelederne. Disse samtalene avdekket at forskergruppene fungerer meget ulikt, og at det kan være behov for å vurdere både faglig innretning og organisering av enkelte av gruppene. Dette bakteppet vil bli tatt med i arbeidet med ny strategi for fakultetet som skal gjennomføres våren 2016.

Det var vært viktig for fakultetet å sikre gode rammebetingelser for forskergruppene. Hver forskergruppeleder har hatt 25 000 kroner til disposisjon (20 000 kroner der to forskergruppeledere har delt på oppgaven). Ordningen med vit.ass.-ressurser på 30 timer til hver forskergruppe har blitt videreført. I fjor ble det innvilget 1 105 728 kroner i små driftsmidler. Av disse ble 15 søknader

tildelt ulike konstellasjoner av forskergrupper, og tre søknader til enkeltsøkere. Ved regnskapsårets slutt var det brukt 802 240 kroner.

2.3 forskningsadministrasjonen

Tiltak: Målrettet informasjon om relevante utlysninger fra Norges forskningsråd, EU (HORIZON 2020) og andre finansieringskilder.

Sammen med prodekan er det etablert en «task-force-gruppe» med nøkkelpersoner fra Forsknings- og stabsseksjonen som analyser alle relevante forskningsprogram og utlysninger fra eksterne kilder. Målet for gruppen har vært å i) vurdere alle forskningsutlysninger som kan være aktuelle for de ulike fagmiljøene på fakultetet, ii) ta direkte kontakt med de aktuelle fagmiljøene for å legge planer for mulige søknader og iii) bistå fagmiljøene i selve søknadsskrivingen. I 2015 ble det sendt 12 forskerprosjektsøknader til Norges forskningsråd. Tre av disse ble koordinert av fakultetet. Videre ble det sendt en søknad til Finansmarkedsfondet ved Forskningsrådet og to søknader til Konkurransetilsynet. Task-force-gruppen har også analysert ulike program under HORIZON 2020, men fakultetet har ikke deltatt i søknader til dette programmet i 2015.

Tiltak: Stimulere til økt BOA-aktivitet ved å innføre incitamenter for forskere som vil arbeide med søknader om eksternfinansiering til forskningsprosjekter.

Våren 2015 utredet Forsknings- og stabsseksjonen en ordning med frikjøp fra undervisning for forskere som ønsket å skrive søknader om eksternfinansiering. Forslaget ble vedtatt i fakultetsstyret 17. mars 2015. Vedtaket innbefattet at forskere som skal jobbe med søknader om ekstern finansiering kan få frikjøp fra undervisning tilsvarende 3 uker (45 timer frikjøp fra undervisning). Forutsetningen for frikjøp er at man skal fungere som prosjektleder i prosjektene.

Tiltak: Opprettholde og styrke den administrative støttefunksjonen til enkeltforskere i forbindelse med søknadsprosessen og i prosjektets gjennomføringsfase.

I 2015 har Forsknings- og stabsseksjonen øremerket flere ressurser til å bistå forskere som skal søke om ekstern finansiering til forskningsprosjekter. Dette har resultert i en tettere støtte og oppfølging fra seksjonen til forskere som trenger bistand til søknadsskriving.

Tiltak: Innføre annuum for stipendiater.

Våren 2015 utredet Forsknings- og stabsseksjonen også en ordning om å innføre et fast annuum for stipendiater. Forslaget ble vedtatt i fakultetsstyret 17. mars 2015. Vedtaket innbefattet at alle stipendiater får til disposisjon et eget annuum som skal brukes til forskningsaktivitet som innkjøp av

litteratur, reiseaktivitet, støtte til seminarer og konferanser o.l. Forsknings- og stabsseksjonen vil foreta en evaluering av ordningen våren 2016, som deretter vil bli lagt fram i fakultetsstyret.

3 Forskerutdanningen

3.1. Antall kandidater på ph.d.-programmet

Ved utgangen av 2015 var 47 personer knyttet til fakultetets doktorgradsprogram. 30 av disse hadde ved årets slutt et ansettelsesforhold ved fakultetet, mens seks personer var på overtid i sitt arbeid slik at tilsettingsforholdet var avsluttet. 11 av 47 kandidater var tilsatt i andre virksomheter.

3.1.1. ph.d.-kurs i kina (SPIRE-MIDLER)

For tredje året på rad ble det i 2015 innvilget SPIRE-midler til fakultetet for å gjennomføre kompetanse- og nettverksbygging i kinesisk rettskultur gjennom ph.d.-seminaret i "Chinese Legal Culture – studied from a Nordic Viewpoint" ved Nordic Centre, Fudan i Shanghai. Kurset ble kombinert med et besøk til Renmin-universitetet i Beijing, der stipendiater fra fakultetet og Renmin fikk presenterte sine prosjekter. Fem ph.d.- kandidater deltok på reisen. Nytt i 2015 var også deltakelse fra Danmark under ph.d.-seminaret i Shanghai. Med dette har 24 av fakultetets ph.d.-kandidater gjennomført kurset. De har dermed fått anledning til å oppnå en grunnleggende forståelse av det kinesiske rettssystemet, og de har fått erfaring med å presentere prosjektet sitt for et internasjonalt publikum.

Oppbygging og styrking av samarbeid med Kina er en strategisk prioritering både for UiB generelt og for Det juridiske fakultet spesielt. Ved å tilby fakultetets ph.d.-kandidater innsikt og mulighet til å få forståelse for kinesisk rettskultur, bygges det opp en nasjonal kompetanse som vil kunne være av vesentlig betydning for fremtiden. Per i dag er Det juridiske fakultet i Bergen det eneste norske fagmiljøet med systematisk utvikling av kompetanse innenfor kinesisk rett. Fakultetet har blitt tildelt SPIRE-midler også for 2016, og i juni 2016 reiser en ny ph.d.-delegasjon til Kina.

3.1.2. PH.D.-KURS I INDIA (SIU-MIDLER)

Fakultetet fikk i 2014 en tildeling på 600 000 kroner fra SIU for å fremme forskningssamarbeid og studentutveksling til India. Midlene er tildelt for årene 2015, 2016 og 2017, og i tildelingen er det inkludert midler til en ph.d.-workshop i 2016 og 2017. En delegasjon på 6 ph.d.-kandidater skal delta på workshop ved National Law University, New Delhi i perioden 18.-23. mai 2016.

3.2. GJENNOMSTRØMMING PÅ Ph.D.-Programmet

Gjennomstrømningen har tradisjonelt vært god ved fakultetet, men det har ved de siste årene vært en tendens til forsinket innlevering. Det er vanskelig å finne noen fellestrekk for hvilke prosjekter som blir forsinket, og Forsknings- og stabsseksjonen startet derfor i 2014 et prosjekt i samarbeid med faglig ledelse for å gjennomgå rutiner for mottak og oppfølging av stipendiater. Flere tiltak er iverksatt for å forbedre gjennomstrømningen; oppstartssamtaler med nye stipendiater og

midtveisevaluering etter halvgått tid er systematisert. I tillegg gjennomførte prodekan i 2015 medarbeidersamtaler med alle stipendiatene. Dette har vist seg å være et veldig verdifullt tiltak, og sikrer blant annet en oppfølging av stipendiatene etter at de er ferdig med den obligatoriske opplæringen. I 2015 ble det gjennomført en UiB-initiert arbeidsmiljøundersøkelse (ARK) blant alle ansatte på fakultetet. I stipendiatgruppen var det 62 % som besvarte undersøkelsen. Et av hovedfunnene var at veiledersituasjonen oppgis som en av flere kilder til manglende progresjon i arbeidet. I 2015 ble det gjennomført en veiledersamling på fakultetet (jf punk 3.3.)

I 2015 ble det gjennomført fire disputaser ved fakultetet. Ingen avhandlinger ble underkjent i 2015.

3.3. TILBUD OM OPPLÆRING FOR VEILEDERE

I oktober 2015 gjennomførte fakultetet et lenge planlagt veilederseminar. 20 vitenskapelige i førstestilling deltok på seminaret. Tilbakemeldingene på seminaret var meget gode. På seminaret ble det satt fokus på selve veilederrollen, og forholdet mellom stipendiat og veileder ble grundig diskutert. Fakultetet planlegger å gjennomføre årlige veiledersamlinger. Form og innhold vil bli nærmere diskutert i 2016.

3. 4. INTERNASJONALISERING

Fakultetet har vedtatt en handlingsplan for internasjonalisering for 2014-2015. Denne er forlenget inntil fakultetet har vedtatt ny strategi. I handlingsplanen er det definert konkrete tiltak som skal føre til økt internasjonalisering av ph.d.-utdanningen.

I oppstartssamtalen mellom ph.d.-kandidat, veileder og leder for doktorgradsprogrammet, motiveres kandidatene til å knytte seg til utenlandske forskningsmiljø og delta i fora der prosjektet skal presenteres på engelsk. Verdien av utenlandsopphold er også tema i de årlige medarbeidersamtalene med prodekan. Videre informeres det om muligheten for at deltakere på språkkurs godskrives i den valgfrie delen av ph.d.-programmet. De siste par årene har 1-2 kandidater fått dette godskrevet. Stipendiater som presenterer sitt prosjekt på engelsk for et internasjonalt publikum, får uttelling for dette i den valgfrie delen av ph.d.-programmet.

4 Forskningsaktiviteten i 2015

4.1. Satsningsområdene i henhold til strategiplanen 2011-2015

Strafferett og straffeprosess

Forskergruppen i strafferett og straffeprosess har igjen et år med høy aktivitet bak seg. Hovedparten av aktiviteten har foregått i forskergruppemøter med innlegg/presentasjoner fra gruppens medlemmer, eller med forelesninger fra særskilt inviterte gjester, hvorav de aller fleste fra utlandet.

Den årlige 'Bergen Lecture in Criminal Law and Criminal Justice' gikk av stabelen den 12. oktober med professor Michael S. Moore, University of Illinois, som foreleser. Open Access-tidsskriftet 'Bergen Journal of Criminal Law and Criminal Justice' kom igjen med to numre i 2015 og er nå inne i sitt tredje driftsår som nivå 1-tidsskrift.

Konkurranse- og markedsrett

Forskergruppen i konkurranse- og markedsrett har jevnt høyt aktivitetsnivå, med forskergruppelunsj hver tirsdag og med forskergruppeseminar med inviterte gjester tre ganger i løpet av 2015. I et internseminar i juni presenterte alle ph.d.-stipendiatene i gruppen sine prosjekter. Flere av gruppens medlemmer har deltatt på ulike konferanser, f.eks. den årlige CLEEN-workshopen, som i 2015 fant sted i Tilburg i Nederland.

Forskergruppen har en viktig rolle i forbindelse med oppbyggingen av forskningssamarbeid med India (National Law University of Dehli). Mange av gruppens medlemmer deltok med presentasjoner i forbindelse med en workshop arrangert ved fakultetet i november. Denne workshopen var finansiert gjennom SIU (se punkt 3.1.2).

Forskergruppen er tett knyttet til BECCLE, og har i samarbeidet med dette senteret arrangert 12 seminarer i løpet av året. Høydepunktet i samarbeidet innen BECCLE var en stor todagers internasjonal konferanse i april med tema konkurranserett og – økonomi.

Formuerett

Forskergruppen for formuerett har avholdt jevnlige, godt besøkte ordinære gruppemøter i løpet av 2015. Innholdet på disse møtene har vært en god miks av presentasjoner av pågående arbeid fra yngre til mer etablerte forskere, iblandet presentasjoner fra eksterne gjester.

I tillegg har medlemmer av gruppen deltatt og markert seg ved Nordiske formuerettsdager, i Restatement of Nordic Law-prosjektet, i Finansjuridisk forum og på det årlige Riezlern-seminaret (i 2015 med tema 'International business transactions').

4.2. andre større faglige satsinger

Landslovsprosjektet

Prosjektet har vært i virksomhet i ett år. Delprosjektet Tekst- og disposisjonsvarianter i Landslova av 1274, drevet i samarbeid med Nasjonalbiblioteket, er godt i gang med fire medarbeidere basert i Oslo, og skal etter planen avsluttes helt i slutten av 2016. Delprosjektet 'Miserabiles personae' i samarbeid med Stavanger Museum/Barnemuseet er også i rute og skal resultere i en utstilling i kjelleren i St. Petri kirke i Stavanger i oktober 2016.

Det har vært stor formidlingsaktivitet i 2015, med deltagelse på Mellomalderveka i Bergen i november, utstillingen 'Landslova ut til folket' som åpnet i Trondheim i november, pluss diverse foredrag og kronikker i disse og andre sammenhenger.

Høyesterettsjubileet

Universitetet i Bergen feiret 200-årsjubileet for Høyesterett gjennom hele 2015. Selv om det var en sentral satsning, så spilte fakultetet her en viktig rolle. Jørn Øyrehagen Sunde var leder for jubileumskomiteen for høgsterettsjubileet, og Ragna Aarli og Jørn Ruud var også med i komiteen. Fakultetet har fått svært gode tilbakemeldinger på konferansen som ble arrangert.

4.3. eksternt finansiert forskningsaktivitet

Mål: ***øke porteføljen av eksternt finansierte forskningsprosjekter***

Tiltak: Fakultetet skal bidra med minst én søknad i forbindelse med de aktuelle utlysingene i regi av Norges forskningsråd og for øvrig arbeide systematisk mot øvrige finansieringskilder.

I 2015 var inntektene av eksternfinansierte prosjektet (målt i form av forbrukte midler) på 12,4 millioner kroner. Dette er rundt 4 millioner kroner lavere enn i 2014. Til sammen utgjorde de vitenskapelige stillingene med eksternfinansiering 12 årsverk i 2015, som er en nedgang på 2,5 årsverk sammenlignet med året før. Målet om å komme opp på samme nivå som i 2013 da inntektene var på rundt 20 millioner kroner, er dermed ikke nådd. Fakultetet vil derfor også i 2016 arbeide systematisk med å posisjonere seg inn mot aktuelle program/utlysinger med tanke på å øke den eksterne prosjektporteføljen.

Ved inngangen til 2015 hadde fakultetet 16 forskningsprosjekter, hvorav 13 med finansiering fra Norges forskningsråd og to med finansiering fra Bergens forskningsstiftelse. Tematisk er prosjektene i forankret i de tre satsingsområdene (strafferett og straffeprosess, konkurranserett og formuerett), men det forskes også på tema som blant annet er relatert til velferd, migrasjon, naturressursforvaltning og menneskerettigheter.

5 av disse forskningsprosjektene ble faset ut i løpet av 2015, og ytterligere 4 vil bli faset ut i løpet av 2016. Dette er en betydelig reduksjon i den eksternfinansierte porteføljen, som hadde en topp i 2012 på 25 forskningsprosjekter.

Figur 1 BOA-aktiviteter og forskerårsverk 2013 - 2015

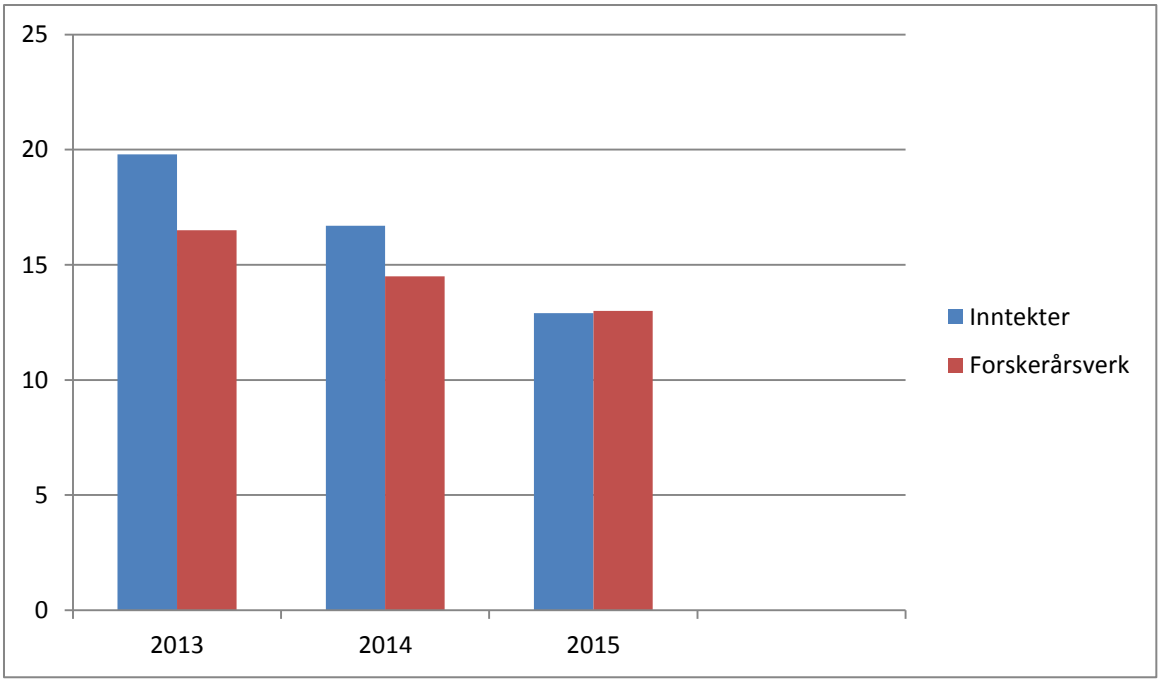

Med «BOA-aktivitet» menes de aktiviteter som er kostnadsført i de enkelte BOA-prosjekter med bakgrunn i eksterne midler (stillinger og driftsmidler). Forskerårsverkene omfatter i all hovedsak ph.d.- og postdoktorstillinger i tillegg til enkelte forskerstillinger. Årsverkene er basert på gjennomsnitts-tall for de enkelte årene.

Tiltak: Arbeid inn mot fagmiljøene / koble fagmiljøene mot aktuelle utlysninger

Som nevnt under punkt 2.3 – Forskningsadministrasjon, ble det søkt om midler til 12 forskningsprosjekter i regi av Norges forskningsråd. Dette er en betydelig økning sammenlignet med året før. Målet om å levere minst to søknader til «Fri prosjektstøtte» (FRIPRO) ble bare delvis innfridd. Det ble levert én søknad til FRIPRO i kategorien «unge forskertalenter», som ikke nådde opp i konkurransen. I tillegg ble det levert én søknad til FRIPRO under «Toppforskningsprogrammet» (TOPPFORSK). Denne koordineres av Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap (UiB), med fakultetet som partner. Behandlingen av TOPPFORSK-søknaden er ikke avsluttet.

Fra fakultetets side ble det levert en søknad (prekvalifiseringsrunde) om et nytt senter for fremragende forskning (SFF) med tittelen «Norwegian Centre for Law, Economics and Organisation». Leder for senteret er professor Ernst Nordtveit, mens professor Tommy Stahl Gabrielsen ved Institutt for økonomi, UiB, er planlagt som nestleder. Prosjektet er et samarbeid mellom forskere knyttet til juss, økonomi, samfunnsvitenskap og naturvitenskap ved UiB, samt Havforskningsinstituttet og UiO. I tillegg inngår en rekke andre nasjonale og internasjonale partnere. Totalt mottok Forskningsrådet 150 søknader om nye SFF-er. I slutten av mars 2016 blir det klart hvem som går videre til trinn 2 i søknadsbehandlingen (til sammen vil ca 10 nye SFF-er få finansiering).

For øvrig ble det levert søknader til programmene «Velferd, arbeidsliv og migrasjon» (VAM), «Marine ressurser og miljø» (MARINFORSK), « Global helse- og vaksinasjonsforskning» (GLOBVAC), «Forskning på miljøvennlig energi» (FME), «Forskning og innovasjon i utdanningssektoren» (FINNUT), og «Demokratisk og effektiv styring, planlegging og forvaltning» (DEMOS) – alle i regi av Norges forskningsråd. 3 av søknadene har fått avslag, 6 er blitt innvilget, mens 4 for tiden er til behandling.

Med dette er målet om å bidra med minst én søknad mot aktuelle utlysinger i løpet av 2015, i stor grad nådd.

I forbindelse med punkt 2.3 – Forskningsadministrasjon, går det fram at fakultetet også i 2015 har jobbet systematisk med tanke på deltakelse i EU-programmet Horizon 2020. Dette gjelder både de tematiske satsingene knyttet til ulike samfunnsutfordringer og European Research Council (ERC) (finansieringsordninger uten tematiske føringer rettet mot fremragende forskere). Dette er imidlertid en langsiktig prosess. Av sentrale samfunnsutfordringer («Societal challenges – «SC») med faglig relevans for fakultetet, kan nevnes «Secure societies» (SC7), marin forskning (SC2 og SC5) og forskning knyttet til blant annet flyktningrett og migrasjon (SC6). Målet er å være partner i én av søknadene mot samfunnsutfordringene i 2016. Som nevnt i fjorårets rapport, ha fakultetet også som mål å fremme en søknad mot ERC i 2016 («ERC starting grant» eller «ERC consolidator grant»).

Flere av de kommende utlysingene i regi av Norges forskningsråd vil være relevante for fakultetet. Dette gjelder blant annet programmet SAMRISKII («Samfunnssikkerhet og risiko») med strafferettslige og menneskerettslige problemstillinger. Det nye demokratiforskningsprogrammet DEMOS («Demokratisk og effektiv styring, planlegging og forvaltning») er relevant for flere av forskningsmiljøene ved fakultetet. I forbindelse med klimaforskningsprogrammet KLIMAFORSK, arbeides det med en større tverrfaglig søknad med antatt søknadsfrist i april 2016. Fakultetet er koordinator for denne søknaden. Av andre relevante programmer kan nevnes «Norge – Global partner» (NORGLOBAL), «Marine ressurser og miljø» (MARINFORSK), «Miljøforsking for en grønn samfunnsomstilling» (MILJØFORSK), «Polarforskningsprogrammet» (POLARPROG) og programmet «Gode og effektive helse,- omsorgs- og velferdstjenester» (HELSEVEL).

Som nevnt i tidligere årsrapporter, er det ingen tematiske programmer i regi av Forskningsrådet knyttet til konkurranse- og markedsrett eller formuerett, og en ytterligere styrking i form av eksterne midler til disse satsingsområdene må derfor komme fra andre finansieringskilder. Unntaket er utlysinger under Finansmarkedsfondet (ved Norges forskningsråd), normalt i form av enkeltstående rekrutteringsstillinger, og FRIPRO (omtalt ovenfor).

5 Internasjonalisering av forskningen

Mål: ***Forskning på høyt internasjonalt nivå; bringe internasjonale forskere til fakultetet, økt forskermobilitet: sende egne forskere ut – la yngre forskere presentere på engelsk – økt internasjonal publisering.***

Per desember 2015 var det fire utenlandske professor II tilknyttet fakultetet; fra USA, Nederland, Tyskland og Danmark. Fakultetet har fast vitenskapelige ansatte fra Finland, Sverige og Tyskland, og midlertidig ansatte fra Danmark, USA, Polen, Hellas og Venezuela.

Følgende utenlandske gjesteforskere oppholdt seg én måned eller mer ved fakultet:

Morten Kjær, Syddansk Universitet

Pablo Bravo Hurtado, Maastricht University

Dette er en nedgang fra 2014 da fakultetet hadde 6 gjesteforskere med opphold på én måned eller mer. Omfanget av gjesteforskere med kortere opphold ved fakultetet er på et tilfredsstillende nivå.

Det internasjonale forskningssamarbeidet i 2015 var som vanlig mest rettet mot vesteuropeiske partnere, men også Russland, Kina, Nord-Amerika og som ny partner i 2015 – India (se også omtalen av samarbeidet med Kina og India under punkt 3 – Forskerutdanningen). Utover dette pågår det også forskningssamarbeid med blant annet land som Nepal, Tanzania og Sør-Afrika (eksemplene er hentet fra prosjekter med eksternfinansiering).

Når det gjelder samarbeid med Kina, ble det i 2015 etablert et samarbeid med Norwegian Bergen Confucius Institute. Dette har blant annet resultert i et besøk til Kina høsten 2016 med finansiering fra senteret.

En delegasjon fra fakultetet besøkte Penn State Law ved Penn State University i Pennsylvania, USA i oktober i fjor. Besøket ble gjort mulig gjennom prosjektmidler som fakultetet fikk av SIU, samt SPIRE-midler. Hovedmålet med besøket var å styrke samarbeidet mellom Penn State og fakultetet. Forskerne i delegasjonen deltok på workshop i immaterielle rettigheter sammen med forskere fra Penn State Law. Dette har også gitt muligheter for å knyttet kontakter med vitenskapelige ansatte ved Penn State Law.

Flere av konferansene og seminarene avholdt i regi av fakultetet i løpet av 2015 hadde internasjonal profil, se eksempler under punkt 6 – Forskningsformidling. Fakultetets forskere har også bidratt med presentasjoner og foredrag ved en rekke utenlandske konferanser.

Via FU ble det i 2015 tildelt rundt 220 000 kroner i form av reisemidler, som er under halvparten av året før, en nedgang som først og fremst kan forklares med innføringen av egne annuum for stipendiatene. Utenlandske reiser utgjorde flesteparten med totalt 24 reiser (Finland, Sverige, Danmark, Tyskland, Island, Belgia, Nederland, Frankrike og Japan) mot 13 til Oslo-området. I tillegg er det foretatt flere reiser til utlandet med finansiering over små driftsmidler og egne midler i prosjekter med eksternfinansiering.

Fakultetets ph.d.-stipendiater oppfordres til utenlandsopphold, og tendensen er at dette blir stadig vanligere. Denne type forskningsopphold finansieres dels gjennom Meltzer prosjektstipend, dels gjennom FUs midler og ikke minst gjennom prosjekter med eksternfinansiering som stipendiatene måtte være knyttet til.

Når det gjelder internasjonal publisering, ble det i 2015 produsert to ph.d.-avhandlinger på engelsk (av fire), én antologi (av ni), samt 25 artikler på ikke-skandinaviske språk (hvorav to på tysk). Det ble for øvrig på ny satt årsrekord for publiseringspoeng – 117 poeng mot 109 i 2013, som var det forrige rekordåret. Andelen nivå 2 var 22 %, mot 6 % i 2013.

6 forskningsformidling

Fakultetet har vedtatt en handlingsplan for formidling for 2014-2015. Denne er forlenget til fakultetet har vedtatt ny strategi. I handlingsplanen er det definert konkrete tiltak som skal fremme forskningsformidling på fakultetet. Følgende tiltak ble prioritert for 2015:

Tiltak: Prøve ut en ordning med en mediegruppe med 8-10 forskere fra sentrale fagfelt på fakultetet som ønsker å være fakultetets frontfigurer overfor media.

Tiltaket ble ikke iverksatt. Det viste seg vanskelig å mobilisere forskere som ønsket å øremerke tid til tiltaket.

Tiltak: Lage en målrettet plan for digitalisering og synliggjøring av forskning ved fakultetet.

Dragefjellet lærings- og formidlingssenter har som ambisjon å digitalisere den forskningen som skjer på fakultetet. Dette er nedfelt i fakultetets handlingsplaner for digitalisering og formidling. I 2015 har hovedinnsatsen til senteret blitt knyttet til undervisning, men det er også gjort enkelte opptak og digitalisering av forskning og forskningskonferanser. I 2015 ble det gjort opptak av professor Michael S. Moores forelesning under den årlige Bergen Lecture. Forelesningen ble lagt ut på fakultetets hjemmeside. Ved samme anledning ble det gjort et opptak der professor Ragna Aarli intervjuer Moore om forslaget til ny tilregnelighetsregel i NOU 2014:10 Skyldevne, sakkyndighet og samfunnsvern. Av andre konferanser som ble filmet kan nevnes politirettskonferansen høsten-15 og Høyesterettssymposiet. Senteret har planer om å digitalisere den enkelte forskergruppes forskningsaktivitet og presentere dette på fakultetets hjemmesider.

E-tidsskriftet «Bergen Journal of Criminal Law and Criminal Justice» ble etablert i 2013, og fortsatte i 2015. Tidsskriftet er gjort tilgjengelig for et nordisk og internasjonalt publikum gjennom ordningen med open access.

Tiltak: Foredrag under Faglig-pedagogisk dag

- Faglig-pedagogisk dag avholdes årlig i februar. Lærere fra de videregående skolene i Hordaland kommer til UiB for å få faglig påfyll og inspirasjon. Forskere fra Det juridiske fakultet bidro velvilligst med følgende fem foredrag den 6. februar:
  - Linda Gröning – *Tilregnelighet og utilregnelighet i norsk strafferett*
  - Jørn Øyrehagen Sunde – *Høgsterett og frisleppet av individet – ei demokratiutfordring?*
  - Sigrid Eskeland Schütz – *Økosystema i havet – siste utpost for lovløysa?*
  - Jan-Ove Færstad – *Forvirrende dommer og kompliserte spareprodukter – Høyesterett og Røeggendommen*
  - Hans-Fredrik Marthinussen – *Demokrati eller rettsstat?*

Tiltak: Skrive nyhetssaker om forskningsresultater, disputaser, presentere nye professorer og ph.d.-stipendiater med intervju og bilde på nettsidene)

- Det er skrevet en del nyhetssaker av denne typen gjennom 2015, men det går an å øke omfanget, det er mye på skrive om.

Tiltak: Konferanser og seminarer ved fakultetet i 2015 (tatt fra nettsiden)

- BECCLEs årlige konkurransekonferanse - 23.-24. april - http://www.uib.no/fg/konkurranse/84322/beccles-%c3%a5rlige-konkurransekonferanse
- BECCLE Seminar: the directive on antitrust damages actions - 22. mai - http://www.uib.no/fg/konkurranse/87844/beccle-seminar-directive-antitrust-damages-actions
- Nordisk – kinesisk workshop - 19. – 20. august – http://www.uib.no/jur/90513/nordisk-kinesisk-workshop
- Alumnusdagen ved fakultetet – 11. september – http://www.uib.no/jur/87528/velkommen-til-alumnusdagene-ved-det-juridiske-fakultet Høgsterett 200 år (konferanse) – 21.-22. september - http://www.uib.no/hoyesterettsjubileet2015/85519/h%c3%b8gsterett-200-%c3%a5r•
- Politirettskonferanse - 15. – 16. oktober - http://www.uib.no/prosjekt/srf/88905/politirettskonferanse
- Besøk/seminar med gjester fra National Law University Dehli – 10.-12. november - http://www.uib.no/en/jur/93401/visit-national-law-university-delhi

- Bergen Lecture – Michael S. Moore – 12. november - http://www.uib.no/fg/straff/88622/bergen-lecture-2015
- Nordiske erstatningsrettsdager – 30. november – 1. desember - http://www.uib.no/fg/erstatning/91112/nordiske-erstatningsrettsdager-2015

Tiltak: Øke ressurser til forskningsformidling

I tråd med fakultetets formidlingsplan skal det utredes behov for en formidlingskonsulent på fakultetet. Med bakgrunn i fakultetets stramme økonomi har dette tiltaket ikke latt seg prioritere. Den administrative forskningsstøtten er imidlertid spredt på etablerte personer i Forsknings- og stabsseksjonen og Studieseksjonen. Disse bistår med å formidle forskningsnyheter, oppdatere personsider og nettsider, og andre oppgaver ved behov.

Tiltak: Oppfølging av prosjektet om økt internasjonal publisering
i forbindelse med prosjektet om internasjonal publisering som ble avsluttet i fjor (finansiert av Norges forskningsråd), er det nå utviklet egne nettsider med tips og råd om internasjonal publisering,

samt øvrige resultater fra prosjektet (workshops, møter, kartlegging av publiseringskanaler m.m.). Nettsidene vil være tilgjengelige primo februar i 2016. Arbeidet med å få etablert en open access-plattform for avlagte ph.d.-avhandlinger videreføres i 2016 (dette er et samarbeid med de øvrige juridiske fakultetene i Norge).